אֲבָל אם נגמר דינו למיתה בְּבֵית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל, הוא בחזקת מת, שִׁבֵּין דְּנָפַק לֵיהּ דִּינָא לְקָטְלָא, קָטְלֵי לֵיהּ – כיון שנגמר דינו למיתה, הורגים אותו.

מקשה הגמרא אָמַר לֵיהּ אַבַּיֵי לרב יוסף, אף כשנגמר דינו בבֵּית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל נַמִּי, אֶפְשָׁר דְּחָזוּ לֵיהּ זְכוּתָא – יתכן שימצאו לו זכות ויפטרוהו, ומדוע נחזיקהו כמת. מתרצת הגמרא, כִּי חָזוּ לֵיהּ זְכוּתָא – מתי עשויים למצוא לו זכות, מִקַּמֵּי דְּלֵינְמַר דִּינָא קודם שנגמר דינו, אך בָּתַר גְּמַר דִּינָא, תּוּ לֹא חָזוּ לֵיהּ זְכוּתָא – לא שכיח שימצאו לו זכות, ולכן הוא בחזקת מת.

הגמרא מביאה ראיה לרב יוסף: לֵימָא מְסַיְּיעָא לֵיהּ – האם ניתן לסייע לרב יוסף, ששנינו במכות (ז.) מי שנגמר דינו וברח וכו', כָּל מָקוֹם שֶׁיַּעֲמְדוּ שְׁנַיִם בפני בית דין וְיֹאמְרוּ, מְעִידִים אָנוּ אֶת אִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ לְמִיתָה בְּבֵית דִּינוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי, וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֵדָיו, חֲרֵי זֶה יֵהָרֵג, ואין חוששים שמא מצאו זכות ופטרוהו, הרי שאין הדבר שכיח. דוחה הגמרא, דִּלְמָא בּוֹרַח שַׁאנִי שהבורח אין מחפשים לו זכות, ורק כשלא ברח יש לחוש שמא חזרו ומצאו לו זכות.

הגמרא מביאה ראיה אחרת לרב יוסף. תָּא שְׁמַע, אם עד מעיד שִׁשְּׁמַע מִבֵּית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ אוֹמְרִים אִישׁ פְּלוֹנִי מֵת מעצמו [כמו שנתבאר לעיל (כח:)], או ששמע מהם, שאִישׁ פְּלוֹנִי נֶהֱרַג שנתחייב מיתת בית דין, יַשִּׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ. אך אם שמע מִקּוֹמְנְטַרִיסִים [–ממונים להרוג] שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שאומרים אִישׁ פְּלוֹנִי מֵת, מעצמו [כמו שנתבאר לעיל (כח:)], או שאומרים אִישׁ פְּלוֹנִי נֶהֱרַג בבית דינם, אַל יַשִּׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ על פי עדות זו.

מבררת הגמרא, מַאי מֵת, וּמַאי נֶהֱרַג, אִילֵימָא [–אם נאמר] שֶׁמֵּת הכוונה מת מַמָּשׁ, וְנֶהֱרַג מַמָּשׁ, אם כן דִּכְווֹתֵיהּ [–אותו דבר] גַּבֵּי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים ששמע מהם שפלוני מת, אַמַּאי – מדוע אַל יַשִּׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ, הָא קָיְימָא לָן (ביבמות קכא:) שכָּל מְסִיחַ לְפִי תּוּמּוֹ – שמספר בלא לדעת שסומכים על דיבורו, אף אם הוא גוי הֵימוֹנֵי מְהֵימְנֵי לֵיהּ – האמינו חכמים לדבריו. אֶלָּא לָאו על כרחך מה ששמע שפלוני מֵת, הכוונה שיוֹצֵא לְמִיתָה שנגזר דינו למיתה, וְנֶהֱרַג, הכוונה שיוֹצֵא לֵיהָרֵג שנגזר דינו להריגה, וְקָתָנֵי בברייתא, שאם שמע כך בְּבֵית דִּין שֶׁל יִשְׂרָאֵל מחזיקים אותו כמת וַיַּשִּׂיאוּ אֶת אִשְׁתּוֹ, מוכח כדברי רב יוסף שהיוצא ליהרג בבית דין של ישראל מחזיקים אותו כודאי מת.

דוחה הגמרא, לְעוֹלָם מֵת מַמָּשׁ, וְנֶהֱרַג מַמָּשׁ, ומה שהוקשה, שאם כן דִּכְווֹתֵיהּ גַּבֵּי עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים – כשמעיד כן בשם בית דין שלהם אַמַּאי לֹא משיאים את אשתו, וְהָא קָיְימָא לָן דְּכָל מְסִיחַ לְפִי תּוּמּוֹ – אף אם גוי הוא הֵימוֹנֵי מְהֵימְנֵי – האמינו חכמים לדבריו, אין זו קושיא, משום שהָנֵי מִילֵי – מתי האמינוהו, רק בְּמִילְתָא דְּלֹא שַׁיְיכֵי בָּהּ – בדבר שאינם שייכים בו, כגון שאומר סתם שפלוני מת, אֲבָל בְּמִילְתָא דְּשַׁיְיכֵי בָּהּ שנהרג על ידם, עֲבִדֵי לְאַחְזוּקֵי שִׁקְרַיְיהוּ – אפשר שרוצים להתפאר שהורגים בבית דינם, ויאמרו על זה שנגמר דינו למיתה, שכבר הרגוהו, ולכך אינם נאמנים.

## משנה

משנתינו מבארת באיזה אופן יכול שליח גט למנות שליח אחר להמשיך את השליחות:

שליח הַמַּבִיא גֵּט בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְחָלָה ואינו יכול לגמור שליחותו, חֲרֵי זֶה מְשַׁלֵּחַ לגט בְּיַד שליח אַחֵר, ואינו צריך למנות את השליח השני בבית דין, וְאִם אָמַר לוֹ הבעל טוֹל לִי חֵימָנָה חֵפֶץ פְּלוֹנִי כשתתן לה הגט, לֹא יְשַׁלְּחֶנּוּ לגט בְּיַד אַחֵר, משום שֶׁאֵין רְצוֹנוֹ של הבעל שֶׁיְּהֵא פִּקְדוֹנוֹ – החפץ שצריך לקבל מהאשה בְּיַד אַחֵר שלא שלחו:

## גמרא

שנינו במשנה ששליח המביא גט בארץ ישראל, יכול למנות שליח אחר תחתיו, וְאָמַר רַב כַּהֲנָא, בדין זה, חָלָה תְּנַן – מבואר במשנה שזהו רק כשחלה.

שואלת הגמרא, מה מחדש רב כהנא, פְּשִׁיטָא, שהרי חָלָה קָתָנֵי במשנה.

משיבה הגמרא, שהוצרך רב כהנא ללמדנו דְּאַתְיָא [–שמא תאמר] הוּא הַדִּין אַף עַל גַּב דְּלֹא חָלָה יכול לשלוח שליח אחר, וְהַאי דְּקָתָנֵי – ומה שדיברה המשנה בְּחָלָה, משום דְּאוֹרְחָא דְּמִילְתָא קָתָנֵי – זהו האופן הרגיל שהשליח ממנה אחר תחתיו רק אם חלה, ואכן אף בלא חלה יכול למנות שליח אחר, קָא מַשְׁמַע לָן רב כהנא, שבדווקא נקטה המשנה חלה.

שואלת הגמרא, הֵיכִי דָּמֵי – כיצד נתמנה השליח הראשון, אִי דְּאָמַר לֵיהּ הבעל כשמינהו, הוֹלֵךְ גט זה לאשתי, ולא אמר לו אתה הולך גט זה, הרי אַף עַל גַּב דְּלֹא חָלָה נַמִּי יכול לשלוח שליח אחר. וְאִי דְּאָמַר לֵיהּ הבעל לשליח אַתְּ הוֹלֵךְ, הרי אֲפִילּוּ אם חָלָה נַמִּי לֹא יכול לשלוח ביד אחר, כיון שהבעל הקפיד שהוא יהיה השליח. וְאִי – ואם נאמר שמשנתינו בשיטת רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל היא, הרי גם אם אמר לו 'הולך', אֲפִילּוּ חָלָה נַמִּי לֹא יכול לשלוח את הגט על ידי אחר.

ומוכיחה הגמרא את קושייתה, דְּתַנְיָא, בעל שאמר לשליח הוֹלֵךְ גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי, חֲרֵי זֶה מְשַׁלְּחוֹ בְּיַד אַחֵר, ואפילו לא חלה. ואם אמר הבעל אַתְּ הוֹלֵךְ גֵּט זֶה לְאִשְׁתִּי, חֲרֵי זֶה לֹא יְשַׁלְּחֶנּוּ בְּיַד אַחֵר ואפילו חלה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – בין אמר לו 'הולך' ובין אמר לו 'את הולך', אֵין הַשָּׁלִיחַ עוֹשֶׂה שָׁלִיחַ אחר, בין חלה ובין לא חלה.

הגמרא מתרצת בשלשה אופנים: אִיבָּעֵית אֵימָא, שמדובר שאמר לו הוֹלֵךְ, והתירה הברייתא למנות שליח אחר רק וְהוּא דְּחָלָה השליח הראשון. וְאִי בָּעֵית אֵימָא, שמדובר שאמר לו אַתְּ הוֹלֵךְ, וְחָלָה שַׁאנִי – שונה הדין בחלה, שיכול לשלוח אחר אף שאמר לו אתה הולך. וְאִי בָּעֵית אֵימָא, רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל הִיא, וְחָלָה שַׁאנִי – ושונה הדין בחלה, שאף רבן שמעון בן גמליאל מודה שאם חלה יכול לשלוח שליח אחר, אף אם אמר לו 'את הולך'.

הגמרא מקשה, תְּנַן, שליח הַמַּבִיא גֵּט בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְחָלָה, חֲרֵי זֶה מְשַׁלְּחוֹ לגט בְּיַד שליח אַחֵר. וּרְמִינְהוּ – וקשה ממשנה לקמן (סו.), בעל שֶׁאָמַר לִשְׁנַיִם תְּנוּ גֵּט לְאִשְׁתִּי מינה אותם להיות עדי חתימה, ועדיין לא נכתב הגט, אוֹ שאמר לִשְׁלֹשָׁה כִּתְבוּ גֵּט וּתְנוּ לְאִשְׁתִּי, חֲרֵי אֵלּוּ בעצמם יִכְתְּבוּ – יחתמו על הגט, וְיִתְּנוּ לאשה. מדייקת הגמרא, אִינְהוּ אִין – רק הם יכתבו ויתנו, אֲבָל לעשות שָׁלִיחַ לכתוב ולמסור את הגט, לֹא – אינם יכולים, ולא כמו ששנינו במשנתינו שהשליח יכול למנות שליח אחר.

מתרצת הגמרא, אָמַר אַבַּיֵי, הָתָם מַעֲמָא מַאי אינם יכולים למנות אחר מִשּׁוּם בִּזָּיוֹן דְּבַעַל שעליו מוטל לכתוב הגט אלא שאינו יודע לכתוב, ומינה אחרים לעשות זאת ומקפיד שלא ידעו מכך, אך הָכָא – במשנתינו, שמוסר לשליח גט, הַבַּעַל לֹא קָפֵיד שליח זה דווקא יכול למסור את הגט, לכן יכול הוא לעשות שליח אחר.

הגמרא מביאה עוד תירוץ, רָבָא אָמַר, הטעם ששם אינו יכול לעשות שליח אחר, מִשּׁוּם דְּמִילֵּי נִינְהוּ – שמסר להם רק מילים שממנה אותם לעשות עבורו גט, וּמִילֵּי לֹא מִיסַּפְרָן לְשָׁלִיחַ – ומילים אין בכחן לשוב ולהמסר לשליח אחר, אך במשנתינו שמסר לו גט ממש, יכול למסור את הגט לשליח אחר.

שואלת הגמרא, מַאי בֵּינַיְיהוּ – מה בין דברי אביי לדברי רבא. ומשיבה, אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ לענין מי ששלח שָׁלִיחַ לכתוב שטר מַתָּנָה לאחר, שלנותן אין בזיון, מפני שהמקבל צריך לכתוב השטר, אך מטעם שדברים אינם ניתנים להישלח, אף במתנה יש חסרון זה.

ומביאה הגמרא, וּכְפִלּוּגְתָּא דְּרַב וּשְׁמוּאֵל, שנחלקו לענין שליח מתנה אם יכול למנות שליח אחר, נחלקו גם אביי ורבא, שרַב אָמַר שליחות של שטר מַתָּנָה אֵינָהּ כְּגֵט, שבגט אין השליח עושה שליח מטעם בזיון הבעל, אבל במתנה עושה שליח, וּשְׁמוּאֵל אָמַר מַתָּנָה חֲרֵי הִיא כְּגֵט, ובשניהם אינו עושה שליח אחר, שדברים אינם נמסרים לשליח:

שנינו במשנה, וְאִם אָמַר לוֹ טוֹל לִי חֵימָנָה חֵפֶץ פְּלוֹנִי, לא ישלחנו ביד אחר, שאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר: אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ, כָּאן

המשך בעמ' לב

שָׁנָה רַבִּי, אֵין הַשּׂוֹאֵל חפץ מחבירו רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל החפץ לאחר, וְאֵין הַשּׁוֹכֵר חפץ מחבירו רַשַּׁאי לְהַשְׂכִּיר החפץ לאחר, ולכן אסור לו לשלוח את הגט ביד אחר, כדי שלא יגיע החפץ של המשלח לידי האחר, אך אם עבר ומינה שליח תחתיו, הגט גט.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹחָנָן לריש לקיש, זוֹ – דין זה, שאין השואל רשאי להשאיל, אֲפִילּוּ תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן יוֹדְעִים אוֹתָהּ, ומה השמיענו רבי, אֶלָּא כוונת רבי שִׁמְּעִנְיָן דְּגִיטָּא נַמִּי לֹא הָוֵי – פעמים שגם הגט לא יחול, משום דְּנַעֲשָׂה כְּמִי שֶׁאָמַר לוֹ – לשליח, אַל תְּנַרְשֵׁנִי אֶלָּא בַּבַּיִת – בקומה התחתונה, וְגֵירְשָׁהּ בָּעֲלִיָּיה בקומה העליונה וכמו שאמר לו, אַל תְּגָרְשֵׁנִי אֶלָּא בִּימִין, וְגֵירְשָׁהּ בִּשְׂמֹאל, שאינו גט, משום שעל אופן זה לא מינה אותו להיות שליח.

הגמרא מפרשת דברי רבי יוחנן באיזה אופן אמר שפעמים הגט אינו גט: דִּכוּלֵּי עָלְמָא – בין רבי יוחנן ובין ריש לקיש מודים, הֲהֵיכָא דְּנַפָּקָה לְאַפֵּיהּ וְיָהֲבָה לֵיהּ חֵפֶץ – אם יצאה האשה לקראת השליח השני ונתנה לו את החפץ, וַהֲדַר שַׁקְלָהּ מִינֵּיהּ גִּיטָּא – ואחר כך לקחה ממנו את הגט, כּוּלֵּי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי דְּגִיטָּא גִּיטָּא מֵעַלְיָא הָוֵי – כולם סוברים שהגט כשר, שהרי יכול היה הראשון למסור הגט לשליח אחר, ואת החפץ ליקח בעצמו, ובכך יעשה כרצון הבעל, ואף כאן לענין הגט הרי עשה כציווי הבעל.

אלא כִּי פְּלִיגִי, הֵיכָא דְּאָמַר לֵיהּ – באופן שהבעל אמר לו

שְׁקוֹל מִינָהּ [–קח ממנה] חֵפֶץ, וַהֲדַר הַב לָהּ גִּיטָּא ואחר כך תתן לה גט, וְאָזַל אֵיהוּ – והלך השליח וְיָהֵיב לָהּ גִּיטָּא – ונתן לה את הגט תחילה, וַהֲדַר שָׁקַל מִינָּהּ – ואחר כך נטל ממנה את הַחֵפֶץ, רַבִּי יוֹחָנָן פּוֹסֵל משום שהבעל הקפיד שלא ליתן הגט בלא שיקח תחילה את החפץ, כדי שתאלץ להשיבו, ואפילו בּוֹ – בשליח הראשון, וְכָל שֶׁכֵּן שפוסל בְּשָׁלּוּחוֹ – בשליח השני. וְרֵישׁ לָקִישׁ סובר שאין הבעל מקפיד בכך, ולא אמר לו לעשות כן אלא מפני שהרגילות לסיים את ענייני הממון קודם מסירת הגט, ולכן מַכְשִׁיר בּוֹ – אפילו בְּשָׁלּוּחוֹ אם שינה מדברי הבעל, וְכָל שֶׁכֵּן שמכשיר בּוֹ – בשליח הראשון:

## משנה

משנתינו מבארת דינו של שליח המביא גט ואינו יכול לגמור שליחותו: שליח הַמֵּבִיא גֵּט מִמְּדִינַת הַיָּם, וְחָלָה ואינו יכול לגמור שליחותו, תקנו חכמים שעוֹשֶׂה הוא שָׁלִיחַ אחר תחתיו בְּבֵית דִּין וּמְשַׁלְּחוֹ ליתן הגט לאשה, וְאוֹמֵר השליח הראשון לִפְנֵיהֶם בבית דין בָּפָנַי נִכְתַּב וּבָפָנַי נֶחְתַּם. וְאֵין הַשָּׁלִיחַ הָאַחֲרוֹן שמוסר הגט ביד האשה צָרִיךְ שֶׁיֹּאמַר בשעת הגירושין בָּפָנַי נִכְתַּב וּבָפָנַי נֶחְתַּם אף שהגט בא מחוץ לארץ, אֶלָּא אוֹמֵר שָׁלִיחַ בֵּית דִּין אֲנִי, וכשר הגט בכך, שמסתמא בית דין עשו הדבר בכשרות:

## גמרא

אָמְרוּ לֵיהּ רַבָּנָן לַאֲבִימִי בְּרֵיהּ דְּרַבִּי אַבָּהוּ, בָּעֵי מִינֵּיהּ מֵרַבִּי אַבָּהוּ, האם שָׁלִיחַ דְּשָׁלִיחַ – שלוחו של השליח הראשון מְשַׁוֵּי – יכול למנות שָׁלִיחַ תחתיו, שכשם שתקנו חכמים להאמין לשליח השני כשאומר שליח בית דין אני, כך האמינו גם לשליח השלישי, אוֹ שלֹא תיקנו אלא שליח אחד תחת שליחו של הבעל. אָמַר לְהוּ אבימי בריה דרבי אבהו לרבנן, הָא לֹא תֵּיבָעֵי לְכוּ – שאלה זו אין לכם לשאול, שיש לפשוט אותה מִדְּקָתָנֵי במשנתינו ׳אֵין הַשָּׁלִיחַ הָאַחֲרוֹן׳ וכו׳, ולא קראו התנא בשם שליח שני, מִכְּלָל דְּמְשַׁוֵּי – שממנה השליח השני שָׁלִיחַ אחר תחתיו, ונקטה המשנה ׳שליח אחרון׳ ללמדנו שיש שליח שלישי ורביעי. אֶלָּא כִּי תֵּיבָעֵי לְכוּ – כך יש לכם לשאול, כִּי מְשַׁוֵּי – כשממנה השליח השני את הַשָּׁלִיחַ השלישי, האם צריך למנותו בְּבֵית דִּין אוֹ אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין. אָמְרוּ לֵיהּ רבנן לאבימי בריה דרבי אבהו, הָא לָא מִבָּעְיָא לָן – דבר זה אין אנו שואלים, שלמדנו זאת מִדְּקָתָנֵי בסיפא שהשליח האחרון אינו אומר ׳בפני נכתב׳ אֶלָּא אוֹמֵר שָׁלִיחַ בֵּית דִּין אֲנִי, על כרחך שאף השלישי צריך למנותו בבית דין, כך יכול לומר ׳שליח בית דין אני׳.

לשון אחרת בדברי רבנן ואבימי: רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק מַתְנִי הָכִי – שנה כך את דבריהם, אָמְרוּ לֵיהּ רַבָּנָן לַאֲבִימִי בְּרֵיהּ דְּרַבִּי אַבָּהוּ, בָּעֵי מִינֵּיהּ מֵרַבִּי אַבָּהוּ, כִּי מְשַׁוֵּי – כשממנה שָׁלִיחַ שלישי, האם צריך למנותו בְּבֵית דִּין אוֹ שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין. אָמַר לְהוּ אבימי לרבנן, וְתֵיבָעֵי לְכוּ – תשאלו תחילה אִי מְשַׁוֵּי – האם יכול השליח השני למנות שָׁלִיחַ בָּעָלְמָא שמא לא תיקנו חכמים אלא שליח אחד שבא תחת שליח הבעל. אָמְרוּ לֵיהּ רבנן לאבימי הָא לֹא קָא מִיבָּעְיָא לָן – דבר זה אין אנו שואלים, שלמדנו זאת מִדְּתָנֵן במשנתינו אֵין הַשָּׁלִיחַ הָאַחֲרוֹן ולא כינהו התנא בשם ׳שליח שני׳, מִכְּלָל דְּמְשַׁוֵּי שני שָׁלִיחַ תחתיו. אֶלָּא כִּי קָא מִיבָּעְיָא לָן – שאלתנו היא, האם השני צריך למנות את השלישי בְּבֵית דִּין אוֹ שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין. אָמַר לְהוּ אבימי לרבנן, הָא נַמִי לֹא תֵּיבָעֵי לְכוּ שנלמד זאת מִדְּקָתָנֵי בסיפא שאין השליח האחרון אומר בפני נכתב, אֶלָּא אוֹמֵר שָׁלִיחַ בֵּית דִּין אֲנִי, ומוכח שצריך למנותו בבית דין.

אָמַר רַבָּה, שָׁלִיחַ המביא גט בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל ונאנס ואינו יכול לעשות שליחותו, עוֹשֶׂה אפילו כַּמָּה שְׁלוּחִין, שממנה שליח תחתיו, והשני ממנה אחר תחתיו, וכן הלאה. ואין צריך למנותם בפני בית דין, לפי שבארץ ישראל אין צריך לומר בפני נכתב, וממילא גם אין צריך לומר ׳שליח בית דין אני׳.

הגמרא דנה בדין שליח שעשה שלוחין ומת: אָמַר רַב אַשִׁי, בששליח שני מינה אחר תחתיו, אִם מֵת השליח הָרִאשׁוֹן קודם שנמסר הגט לאשה, בָּטְלוּ השלוחים פּוֹלֵן, שמכוחו הם באים וכשמת בטלה שליחותו. אָמַר מַר בַּר רַב אַשִׁי, הָא דְּאמר אַבָּא, שכשמת ראשון בטלו כולן, דְּקַמְּנוּתָא הִיא – בצעירותו אמרה, ויש להשיב על כך, שהרי אִילּוּ מֵת הַבַּעַל, מִידֵּי מְשָׁשָׁא אִית בְּהוּ – וכי יש ממשות בכל אלו השלוחים, ודאי בטלה שליחותם, שהרי פּוֹלְהוּ מִכֹּחַ מַאן קָאָתוּ – כל השליחים מכח מי הם באים, ודאי מִכֹּחַ דְּבַעַל קָאָתוּ – מכח הבעל, ולכן אִיתֵיהּ לְבַעַל – אם הבעל קיים, אִיתְּנְהוּ לְכוּלְּהוּ – שליחותם קיימת ואפילו מת השליח הראשון, ואם לֵיתֵיהּ לְבַעַל – אין הבעל חי לֵיתְּנְהוּ לְכוּלְּהוּ – שליחותם בטלה, ולא כדברי רב אשי.

הגמרא מביאה מעשה שנחלקו בו האם שליח עושה שליח: הַהוּא גַּבְרָא דְּשַׁדַּר לָהּ גִּיטָּא לִדְבִיתְהוּ – ששלח גט לאשתו, אָמַר הַשָּׁלִיחַ לבעל, לֵא יָדְעָנָא לָהּ – איני מכיר את האשה, אָמַר לֵיהּ הבעל לשליח זיל – לך וְיַהֲבֵיהּ – ותיתן הגט לְאַבָּא בַּר מַנְיוּמֵי דְּאִיהוּ – שהוא יָדֵע לָהּ ומכירה וְממנה אני את אבא בר מניומי לְיזיל – ללכת וְלֵיתְבֵיהּ נִיהֲלָהּ – ולתת הגט לאשה. אָתָא – בא השליח וְלֹא אַשְׁכַּח – ולא מצא לְאַבָּא בַּר מַנְיוּמֵי. אַשְׁכְּחֵיהּ – מצא השליח לְרַבִּי אַבָּהוּ וְרַבִּי חֲנִינָא בַּר פָּפָּא וְרַבִּי יִצְחָק נַפְחָא וְהֵיה יָתִיב – יושב רַב סַפְרָא נַמְּיהוּ – אצלם ללמוד לפניהם, ושאל אותם השליח מה יעשה עם הגט. אָמְרוּ לֵיהּ רבי אבהו ורבי חנינא בר פפא ורבי יצחק נפחא לשליח מְסוֹר מִילְּךָ – עדותך שבפניך נכתב ונחתם הגט, קַמֵּי דִּידָן – לפנינו, דְּכִי יֵיתֵי – שכשיבוא אַבָּא בַּר מַנְיוּמֵי נֵיתְבֵינֵיהּ לֵיהּ – אנו ניתן לו את הגט, וכיון שאנו שלושה נעשה אותו שליח בית דין, וְלֵיזיל [–וילך הוא] וְלֵיתְבֵינֵיהּ – וימסור את הגט לָהּ. אָמַר לְהוּ רב סַפְרָא שלמד לפניהם, איך יכול שליח זה למנות – הקשה להם רַב סַפְרָא שלמד לפניהם, איך יכול שליח זה למנות אתכם לכך, וְהָא – והרי שָׁלִיחַ שֶׁלֹּא נִיתַּן לְגֵירוּשִׁין הוּא – שלא נתמנה לגרש את האשה אלא למסור הגט לאבא בר מניומי בלבד, ואינו יכול למנות שליח אחר. אִיבַּסּוּפוּ – נבלמו מטענתו. אָמַר רָבָא, קַפְחִינְהוּ רַב סַפְרָא לְתִלְתָּא רַבָּנָן סְמוּכֵי – סתר דבריהם של שלושה חכמים מוסמכים. דוחה הגמרא, אָמַר רַב אַשִׁי, בְּמַאי קַפְחִינְהוּ, הרי יש לדחות דבריו, מִי קָאָמַר לֵיהּ הבעל לשליח שיהיה אַבָּא בַּר מַנְיוּמֵי השליח לגרש האשה וְלֹא אַתְּ – ולא אתה, ודאי רצה הבעל שגם השליח יגרש, אלא שהשליח לא הכיר את האשה. ומאחר ושליח לגירושין הוא, יכול למנות שליח תחתיו.

לשון אחרת בדברי רבא ורב אשי: אִיכָּא דְּאָמְרִי, שכך אָמַר רָבָא, קַפְחִינְהוּ רַב סַפְרָא לִתְלָתָא רַבָּנָן סְמוּכֵי בְּטָעוּתָא – בטעות, שאין ממש בטענתו. דוחה הגמרא, אָמַר רַב אַשִׁי מַאי טָעוּתָא, והרי מַאי קָא אָמַר לֵיהּ הבעל לשליח, שאַבָּא בַּר מַנְיוּמֵי יהיה השליח לגרש וְלֹא אַתְּ – ולא אתה, ולא מינהו אלא למסור את הגט, וצדק רב ספרא שאינו שליח לגירושין ואינו יכול למנות אחר תחתיו.

מקרה נוסף בו נחלקו האם השליח עושה שליח: הַהוּא גַּבְרָא, דְּשַׁדַּר לָהּ גִּיטָּא לִדְבִיתְהוּ – ששלח גט לאשתו, וְאָמַר לֵיהּ הבעל לְשָׁלִיחַ, לֵא תֵּיתְבֵיהּ נִיהֲלָהּ – לא תתנו לה עַד תְּלָתֵין יוֹמִין – עד לאחר שלושים יום, אִתְּנִים – נאנס השליח בְּגוֹ – בתוך תְּלָתִין יוֹמִין ולא היה בידו לתת את הגט. אָתָא לְקַמֵּיהּ דְּרָבָא לשאול האם יכול למנות אחר תחתיו, אָמַר רָבָא הרי שנינו ששליח שֶׁחָלָה עושה שליח אחר תחתיו, תַּנְיָא מַאי הזכירה המשנה ׳חלה׳, מְשׁוּם דְּאָנוּס, אם כן הָאי – השליח הזה נַמִי אָנוּס הוּא, ויכול לעשות שליח אחר. ולכן אָמַר לֵיהּ רבא לשליח, מְסוֹר מִילְּךָ – עדותך שבפניך נכתב ונחתם הגט קַמֵּי דִּידָן – לפנינו, כדי דִּלְכָתַר – שלאחר תְּלָתִין יוֹמִין מְשַׁוֵּינַן – נעשה אנו שָׁלִיחַ במקומך וְיָהֵיב לֵיהּ – ואותו שליח יתן את הגט נִיהֲלָהּ – לאשה. אָמְרוּ לֵיהּ רַבָּנָן לְרָבָא, וְהָא שָׁלִיחַ שֶׁלֹּא נִיתַּן לְגֵירוּשִׁין הוּא שבתוך שלושים יום אינו יכול לגרש, ואיך יכול למנות שליח אחר לגרשה. אָמַר לְהוּ רבא לרבנן, בֵּיוָן דִּלְכָתַר תְּלָתִין יוֹמִין מְצֵי מְגָרֵשׁ – כיון שלאחר שלושים יום יכול לגרש, בְּשָׁלִיחַ שָׁנִיתַּן לְגֵירוּשִׁין הוּא, ויכול גם למנות שליח אחר תחתיו. שאלוהו רבנן לרבא, וְלֵיחוּשׁ שָׁמָא פַּיִּים הבעל את האשה בתוך הזמן ונתייחד עימה, והגט הוא גט ישן. והגמרא

המשך בעמ' קעו

מוכיחה. מִי לֹא תָּנַן (עה), הנותן גט לאשתו כשיוצא לדרך, ואמר
לה הרי זה גיטך שיחול מֵעַכְשָׁיו אִם לֹא בָּאתִי אליך מִכָּאן וְעַד שְׁנַיִם
עָשָׂר חֹדֶשׁ, אך אם אבוא בתוך הזמן, לא יחול הגט, וּלבסוף מֵת
בְּתוֹךְ שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ והתקיים התנאי שלא בא בתוך הזמן, הדין
הוא שהֲרֵי זֶה גֵּט למפרע משעת הנתינה. וְהוֵינָן בָּהּ – ושאלה
הגמרא (שם) וְנֵיחוּשׁ שֶׁמָּא פָּיֵיס הבעל את אשתו בתוך הזמן
והתייחד עימה, וְאָמַר רַבָּה בַּר רַב הוּנָא (שם) ליישב מדוע אין
חוששים לכך, הָכִי אָמַר אַבָּא מָרִי מִשְּׁמֵיהּ דִּרַב שהמשנה שם
עוסקת בְּאוֹמֵר הבעל בבית דין בשעת מסירת הגט, נֶאֱמָנֶת עָלַי
האשה שאם אבוא לערער על הגט שהוא גט ישן, תהא נאמנת
לוֹמַר שֶׁלֹּא בָּאתִי ולא נתייחדתי עימה. ולכן אינו נאמן לערער על
הגט, וכל שכן שבית דין לא יערערו. ומדברי רב משמע, שאם לא
האמינה, יש לחוש שמא נתייחדו, ומדוע הכשיר רבא הגט שבא
לפניו. אִיכַּפִּיף – נכלם רבא. לְסוֹף אִיגַּלַאי מִילְּתָא – התברר הדבר
דַּאֲרִיסָה הֲוָאי שעדיין לא נשאה, אָמַר רָבָא אִם אָמְרוּ בְּנִשּׂוֹאָה שיש
לחוש שמא הבעל התייחד עימה לפי שחביבה עליו ומחזר
לפייסה, האם יֹאמְרוּ שיש לחשוש לכך גם בַּאֲרִיסָה שעדיין לא
נתחבבה עליו, ויפה הורה רבא שאפשר לגרש באותו גט.
אָמַר רָבָא, הָא – דין זה וַדַּאי קָא מְיַבַּעְיָא לָן – ודאי יש לנו להסתפק
בו,